

Predmet C-98/24**Zahtjev za prethodnu odluku****Datum podnošenja:**

6. veljače 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Obvodní soud pro Prahu 1 (Češka Republika)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

29. siječnja 2024.

Sudionici u postupku:

L. P.

A. K.

R. K.

R. F. von K.-K.

Zahtjev za prethodnu odluku Suda Europske unije**Sud koji upućuje zahtjev:**

Obvodní soud pro Prahu 1 (Sud gradske četvrti Prag 1, Češka Republika), [omissis] u čije ime postupa ovlašteni povjerenik suda [omissis], javni bilježnik u Pragu [omissis], Češka Republika.

Predmet glavnog postupka o nasljeđivanju

1. Ostavitelj L. K., s boravištem u trenutku smrti u P., Češka Republika, preminuo je 24. kolovoza 2022. Na temelju izjava sudionika u postupku i dokumenata (izvadaka iz njemačkih matičnih knjiga) sud je utvrdio da je ostavitelj bio udovac i imao dvoje djece, kćeri E. D. i N. K., kao i unučad: A. K., R. K. i R. F. von K.-K., koja su djeca osobe N. K.
2. Provjerom u Evidenci pravnih jednaní pro případ smrti (evidencija pravnih poslova za slučaj smrti) koju vodi Notářská komora České

republiki (Javnobilježnička komora Češke Republike) utvrđeno je da je ostavitelj izvršio dva raspolaganja imovinom zbog smrti:

- izjava o lišenju nasljedstva podnesena u obliku službene isprave (javnobilježnički akt) koju je 23. lipnja 2015. sastavila dr. iur. I. S., javna bilježnica u P., broj NZ 149/2015; s gledišta češkog prava (u širem smislu tog pojma) riječ je o vrsti raspolaganja imovinom zbog smrti (vidjeti R. Fiala, L., Drápal i dr., *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475–1720). Komentář*, izdanje 2., Prag, C.H. Beck, 2022., str. 62.) koje je izvršeno prije nego što je Uredba br. 650/2012 počela proizvoditi pravne učinke (Uredba br. 650/2012 primjenjuje se od 17. kolovoza 2015.);
 - oporuka napisana u obliku službene isprave (javnobilježnički akt) koju je 20. prosinca 2017. sastavio mag. R. N., javni bilježnik u P., broj NZ 563/2017, pri čemu je sastavni dio te službene isprave bio i izbor prava mjerodavnog za nasljeđivanje u smislu članka 22. stavka 1. Uredbe br. 650/2012.
3. U zahtjevu od 30. studenoga 2022. punomoćnik kćeri N. K. i unučadi A. K., R. K. i R. F. von K.-K. naveo je da je ostavitelj zajedno sa svojom suprugom E. K., rođenom 20. prosinca 1927., preminulom 9. siječnja 2007., 2. studenoga 1999. pred dr. J. F., javnim bilježnikom u H., Savezna Republika Njemačka, sastavio zajedničku oporuku (izvorno: *gemeinschaftliches Testament*) u skladu s njemačkim Građanskim zakonikom, poznatu i kao „berlinska oporuka”. Nadalje, ta je zajednička oporuka djelomično izmijenjena zajedničkom izjavom koju su bračni drugovi podnijeli 8. veljače 2001. dr. J. F.-u, javnom bilježniku u H., Savezna Republika Njemačka. Prema mišljenju punomoćnika kćeri i unučadi, ta zajednička oporuka, kako je izmijenjena predmetnom kasnijom izjavom, u daljnjem tekstu: zajednička oporuka bračnih drugova, bila je i jest valjana izjava posljednje zajedničke volje ostavitelja i njegove supruge E. K., koja je napisana u skladu s važećim odredbama njemačkog prava. Nadalje, punomoćnik kćeri N. K. i unučadi A. K., R. K. i R. F. von K.-K. u zahtjevu od 30. studenoga 2022. detaljno je iznio sadržaj zajedničke oporuke bračnih drugova i pravno uređenje BGB-a (njemačkog Građanskog zakonika) i istaknuo da su ostavitelj i njegova supruga izričito ograničili svoju slobodu izvršavanja raspolaganja imovinom (na njemačkom jeziku: *Testierfreiheit*) u slučaju smrti jednog od njih. Prema mišljenju punomoćnika, ostavitelj je nakon smrti drugog ostavitelja mogao izmijeniti krug nasljednika samo na način da nasljednikom imenuje jednu od osoba navedenih u zajedničkoj oporuci bračnih drugova i stoga je mogao izabrati samo između kćeri ostavitelja, odnosno osoba N. K. i E. D., i njihove djece. Punomoćnik kćeri N. K. i unučadi A. K., R. K. i R. F. von K.-K. na taj je način obrazložio takozvani obvezujući učinak čija je posljedica trajno

uređenje pravnih odnosa ostavitelja koji sastavljaju zajedničku oporuku, koji se nakon smrti prvog bračnog druga više ne mogu mijenjati na drugi način osim onog predviđenog zajedničkom oporukom bračnih drugova.

4. U rješenju donesenom u predmetu broj 37 D 227/2022–118, protiv kojeg je zatim podnesen pravni lijek, sud koji upućuje zahtjev zaključio je da su češki sudovi nadležni za odlučivanje o nasljeđivanju u skladu s člankom 4. Uredbe br. 650/2012, a osnova za mjesnu nadležnost jest članak 98. stavak 1. točka (a) [Zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (Zakon br. 292/2013 o posebnim sudskim postupcima)]. Nadalje, sud koji upućuje zahtjev naveo je da se, u skladu s člankom 22. stavkom 1. Uredbe br. 650/2012, na nasljeđivanje u cijelosti primjenjuje češko pravo.
5. Sud koji upućuje zahtjev odbio je ostaviteljevoj kćeri N. K. pravo na daljnje sudjelovanje u postupku o nasljeđivanju nakon ostavitelja i odlučio da će se postupak dalje voditi isključivo uz sudjelovanje L. P. kao jedine nasljednice u skladu s oporukom sastavljenom 20. prosinca 2017.
6. Nakon što su kći N. K. i unučad A. K., R. K. i R. F. von K.-K. podnijeli pravni lijek, žalbeni sud djelomično je potvrdio rješenje suda koji upućuje zahtjev (u dijelu izreke koji se odnosi na nepostojanje prava kćeri N. K. da sudjeluje u postupku), a u preostalom je dijelu ukinuo to rješenje i vratio predmet na ponovno odlučivanje prvostupanjskom sudu.
7. Žalbeni sud pozvao se na članak 26. stavak 2. Uredbe br. 650/2012 (Ako osoba ima sposobnost raspolagati imovinom zbog smrti po pravu mjerodavnom u skladu s člankom 24. ili člankom 25., naknadna promjena mjerodavnog prava ne utječe na njezinu sposobnost promjene ili opoziva takvog raspolaganja). S obzirom na navedeno žalbeni je sud pojasnio: na sposobnost (pravnu mogućnost) ostavitelja da promijeni ili opozove dio zajedničke oporuke na temelju koje je (u slučaju da mu supruga ranije premine) kao svoje nasljednike odredio unuke stoga se apsolutno primjenjuje njemačko, a ne češko pravo [*omissis*]. Prema mišljenju žalbenog suda, taj zaključak također se ne protivi stajalištu Magdalene Pfeifer (M. Pfeifer, Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry, Prag, Wolters Kluwer ČR, 2017., str. 173.). Žalbeni sud smatra da iz navedenog stajališta u pogledu činjeničnog stanja u ovom predmetu ne proizlazi ništa drugo osim toga da, ako je ostavitelj bio sposoban na temelju „izabranog” (vidjeti članak 83. stavak 4. Uredbe br. 605/2012) njemačkog prava za sastavljanje zajedničke oporuke, on u svakom kasnijem trenutku ima pravo promijeniti ili opozvati to raspolaganje imovinom u skladu s njemačkim pravom, neovisno o odredbama bilo

kojeg drugog mjerodavnog prava (napomena: riječ je o pravu mjerodavnom za nasljeđivanje u cijelosti) u trenutku promjene ili opoziva raspolaganja imovinom, odnosno neovisno o odredbama češkog prava koje je ostavitelj kasnije izabrao. Prema mišljenju žalbenog suda, okolnost da odredbe češkog prava ne samo da nisu zabranjivale da ostavitelj opozove imenovanje nasljednika koje je izvršio u zajedničkoj oporuci, nego su omogućivale takav opoziv bez ikakvih ograničenja (za razliku od njemačkog prava), stoga ni na koji način ne određuje pitanje primjene njemačkog prava na promjenu ili opoziv zajedničke oporuke.

8. Žalbeni sud naložio je prvostupanjskom sudu da (nakon izvođenja dokaza u pogledu sadržaja odredbi njemačkog prava) utvrdi mogu li se (i podredno, pod kojim uvjetima) u skladu s njemačkim pravom isključiti učinci dijela zajedničke oporuke bračnih drugova koji uključuje raspolaganje imovinom u pogledu imenovanja ostaviteljevih nasljednicima unučadi A. K., R. K. i R. F. von K.-K. na način na koji je to ostavitelj učinio u izjavi o lišenju nasljedstva od 23. lipnja 2015. i oporuci od 20. prosinca 2017. Tek tada će se moći riješiti spor u pogledu prava na nasljedstvo između nasljednice u skladu s oporukom od 20. prosinca 2017., odnosno kćeri L. P., i imenovane ostaviteljeve unučadi [omissis]. Učinke imenovanja kćeri L. P. ostaviteljevom nasljednicom u oporuci od 20. prosinca 2017. i učinke lišenja nasljedstva unučadi A. K., R. K. i R. F. von K.-K. u ispravi od 23. lipnja 2015. treba ocijeniti u skladu s njemačkim pravom.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji upućuje zahtjev postavlja tri prethodna pitanja. **Prvo pitanje** odnosi se na definiciju pojma „raspolaganje imovinom zbog smrti”. Treba li članak 3. stavak 1. točku (d) Uredbe br. 650/2012 i članak 83. stavke 3. i 4. u vezi s člankom 3. stavkom 1. točkom (d) Uredbe br. 650/2012 tumačiti na način da pojam „raspolaganje imovinom zbog smrti” uključuje i izjavu o lišenju nasljedstva? U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, **drugo pitanje** odnosi se na tumačenje u pogledu toga koje je pravo mjerodavno za nasljeđivanje ako je ostavitelj prije 17. kolovoza 2015. izvršio više raspolaganja imovinom zbog smrti, pri čemu je riječ o osobi koja ima više državljanstava. S druge strane, **treće pitanje** odnosi se na tumačenje članka 26. stavka 2. Uredbe br. 650/2012, odnosno opsega u kojem se tom odredbom isključuje utjecaj kasnije promjene mjerodavnog prava na sposobnost određene osobe za promjenu ili opoziv izvršenog raspolaganja imovinom zbog smrti.

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 83. stavke 3. i 4. Uredbe br. 650/2012 u vezi s člankom 3. stavkom 1. točkom (d) Uredbe br. 650/2012 tumačiti na

način da pojam raspolaganja imovinom zbog smrti uključuje i izjavu o lišenju nasljedstva?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 83. stavak 4. Uredbe br. 650/2012 tumačiti na način da je, ako je ostavitelj prije 17. kolovoza 2015. pisano izvršio više raspolaganja imovinom zbog smrti koja su bila u skladu s pravom države koje je ostavitelj mogao izabrati u skladu s Uredbom br. 650/2012, pravo koje se smatra izabranim kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje pravo u skladu s kojim je ostavitelj posljednji put prije 17. kolovoza 2015. izvršio raspolaganje imovinom zbog smrti?
3. Treba li članak 26. stavak 2. Uredbe br. 650/2012 tumačiti na način da, ako je ostavitelj imao ograničenu sposobnost izvršavanja raspolaganja imovinom zbog smrti u pogledu raspolaganja imovinom zbog smrti izvršenog prije 17. kolovoza 2015. u skladu s pravom mjerodavnim za njegovo nasljeđivanje u cijelosti i ako je zbog kasnije promjene tog prava došlo do promjene uvjeta izvršavanja njegove sposobnosti za izvršavanje raspolaganja imovinom, ostavitelj i dalje ima ograničenu sposobnost za izvršavanje raspolaganja u skladu s pravom koje bi bilo mjerodavno za njegovo nasljeđivanje u slučaju njegove smrti na dan sklapanja ugovora o nasljeđivanju, i to neovisno o tome što je ostavitelj, u skladu s pravom mjerodavnim za njegovo nasljeđivanje u cijelosti na dan njegove smrti, imao pravo raskinuti (opozvati ili promijeniti) ugovor o nasljeđivanju?

Relevantne odredbe prava Unije

Članak 19. stavak 3. točka (b) UEU-a

Članak 267. točka (b) prvi podstavak UFEU-a

Članak 3. stavak 1. točka (d) Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (u daljnjem tekstu: Uredba br. 650/2012)

Članak 26. stavak 2. Uredbe br. 650/2012

Članak 83. stavci 3. i 4. Uredbe br. 650/2012

Relevantne odredbe nacionalnog prava

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (Zákon br. 91/2012 o međunarodnom privatnom pravu), članak 2.a, članak 73.a

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Zakon br. 89/2012 o Građanskom zakoniku) (u daljnjem tekstu: češki Građanski zakonik), članak 1476., članci 1491. do 1497., članci 1537. i 1538., članak 1576., članak 1642., članak 1643., članak 1646.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (Zakon br. 292/2013 o posebnim sudskim postupcima) (u daljnjem tekstu: Zakon br. 292/2013), članak 1., članak 2. točka (f), članak 3. stavak 1., članak 98. stavak 1. točka (a), članak 100., članak 101., članak 103., članak 110., članak 113., članak 138., članak 169.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (Zakon br. 358/1992 o javnim bilježnicima i njihovoj djelatnosti (Zakon o javnom bilježništvu)) (u daljnjem tekstu: Zakon br. 358/1992), članak 4., članak 7., članak 8., članak 13., članak 35.b

Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (Odluka br. 37/1992 o Poslovníku općinskih i okružnih sudova) (u daljnjem tekstu: odluka br. 37/1992), članak 90.

Navedena nacionalna pravna teorija o predmetu

M. Pfeifer, *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*, Prag, Wolters Kluwer ČR, 2017.

R. Fiala, L., Drápal i dr., *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475–1720). Komentář*, izdanje 2., Prag, C.H. Beck, 2022.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji upućuje zahtjev postavlja prethodno pitanje jer je zaključio da je odluka o tumačenju ili valjanosti prava Unije potrebna kako bi taj sud mogao donijeti svoju odluku. Prema mišljenju suda koji upućuje zahtjev, također nije riječ o takozvanom *acte clair* ili *acte éclairé* u smislu presude Suda od 6. listopada 1982., Srl CILFIT i Lanificio di Gavardo SpA, 283/81, ECLI:EU:C:1982:335.

Prvo prethodno pitanje

1. U skladu s češkim Građanskim zakonikom, raspolaganje imovinom zbog smrti u užem smislu tog pojma znači ugovor o nasljeđivanju, oporuka i kodicil (članak 1491. češkog Građanskog zakonika), iz čega je izričito isključena zajednička oporuka (članak 1496. češkog Građanskog zakonika). S obzirom na članak 3. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 650/2012 zajednička oporuka može se smatrati „ugovorom o nasljeđivanju” i u tom je pogledu slično zaključio i austrijski Vrhovni sud (vidjeti Beschluss des Obersten Gerichtshofes od

29. lipnja 2020., broj predmeta 2 Ob 123/19f). Međutim, češka pravna teorija u raspolaganja imovinom zbog smrti u širem smislu tog pojma uključuje i druge ostaviteljeve pravne radnje kojima on uređuje odnose nakon svoje smrti i koje nisu izričito navedene u članku 1491. češkog Građanskog zakonika. Osim oporuke, ugovora o nasljeđivanju i kodicila, u njih se uključuje, među ostalim, izjava o **lišenju nasljedstva** (vidjeti R. Fiala, L., Drápal i dr., *Občanský zákoník IV*, str. 62.).

2. Sud koji upućuje zahtjev smatra da je smisljeno, pravično i u skladu s općenito shvaćenim institutom raspolaganja imovinom zbog smrti, na temelju kojeg ostavitelj raspolaže zbog smrti pozitivno, imenovanjem nasljednika, ili negativno, lišavanjem zakonskih nasljednika (svoje djece, eventualno daljnjih potomaka) prava na sudjelovanje u nužnom dijelu i prava nasljedstva, članak 83. stavak 4. u vezi s člankom 3. stavkom 1. točkom (d) Uredbe br. 650/2012 tumačiti na način da su u raspolaganja imovinom zbog smrti u smislu tih odredbi uključeni ne samo oporuka, zajednička oporuka ili ugovor o nasljeđivanju, nego i izjava o lišenju nasljedstva (isto se može smatrati na temelju članka 83. stavka 3.). Prema mišljenju suda koji upućuje zahtjev, izjava o lišenju nasljedstva jedan je oblik negativne oporuke u kojoj ostavitelj izražava svoju volju da ga određene osobe, koje bi ga u protivnom nasljeđivale na temelju zakona, ne nasljeđuju. Riječ je o situaciji sličnoj onoj u kojoj ostavitelj u oporuci (zajedničkoj oporuci ili ugovoru o nasljeđivanju) imenuje određene osobe svojim nasljednicima. U oporuci (zajedničkoj oporuci ili ugovoru o nasljeđivanju), kao i u negativnoj oporuci (odnosno također u izjavi o lišenju nasljedstva), ostavitelj uređuje pravno sljedništvo nakon njega, drugim riječima, **uređuje (pravne) odnose nakon svoje smrti.**
3. Češka pravna teorija tumači institut lišenja nasljedstva u skladu s češkim Građanskim zakonikom na način da je riječ o lišavanju zakonskog nasljednika njegova prava na nasljeđivanje (potpuno lišenje) ili ograničavanju njegova prava na nužni dio (djelomično lišenje). U skladu s člankom 1643. stavkom 1. češkog Građanskog zakonika, zakonski su nasljednici ostaviteljeva djeca, a ako djeca ne nasljeđuju, zakonski su nasljednici njihovi potomci. Sa stajališta ostavitelja lišenje se može smatrati određenom (konačnom) mjerom (*ultima ratio*), kojom ostavitelj kažnjava svojeg (nedostojnog) potomka koji se ponašao na način koji ispunjava stvarna obilježja barem jednog zakonskog razloga za lišenje nasljedstva (vidjeti R. Fiala, L., Drápal i dr., *Občanský zákoník IV*, str. 388.).
4. Međutim, u članku 3. stavku 1. točki (d) Uredbe br. 650/2012 izričito se navodi da samo oporuka, zajednička oporuka ili ugovor o nasljeđivanju predstavljaju raspolaganje imovinom zbog smrti; u tom nabranjanju **nedostaje**, primjerice, kodicil ili **izjava o lišenju**

nasljedstva. U članku 83. stavcima 3. i 4. Uredbe br. 650/2012 upotrijebljen je pojam „raspolaganje imovinom zbog smrti”. Stoga se postavlja pitanje treba li doista pod pojmom „raspolaganje imovinom zbog smrti” u skladu s navedenim člankom podrazumijevati samo i isključivo tri vrste (tipa) raspolaganja imovinom zbog smrti iz članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 650/2012 i da takvo raspolaganje imovinom zbog smrti ne predstavlja nijedna druga ostaviteljeva pravna radnja na temelju koje on uređuje odnose nakon svoje smrti. Sud koji upućuje zahtjev smatra pomalo nelogičnim to da pojam „raspolaganje imovinom zbog smrti” treba uključivati oporuku (na temelju koje ostavitelj imenuje nasljednike, podredno i legatere) a da istodobno tim pojmom nije obuhvaćena izjava o lišenju nasljedstva (kao oblik negativne oporuke), na temelju koje ostavitelj lišava zakonskog nasljednika prava na nasljeđivanje i prava na nužni dio, s obzirom na to da **ostavitelj i na taj način raspolože imovinom zbog smrti.**

Drugo prethodno pitanje

1. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, sud koji upućuje zahtjev smatra da još nije odlučeno o pitanju u pogledu toga koje je pravo mjerodavno za nasljeđivanje ako je ostavitelj prije 17. kolovoza 2015. izvršio više raspolaganja imovinom zbog smrti, pri čemu je riječ o osobi koja ima više državljanstava.
2. Ostavitelj je mogao izvršiti nekoliko raspolaganja imovinom zbog smrti prije 17. kolovoza 2015., a ako je u tom trenutku imao više državljanstava, mogao je izvršiti raspolaganja imovinom u skladu s pravom više od jedne države čiji je državljanin bio u tom trenutku. Prirodno se postavlja pitanje koje će od tih prava postati mjerodavno za nasljeđivanje u trenutku ostaviteljeve smrti u smislu članka 83. stavka 4. Uredbe br. 650/2012. Sud koji upućuje zahtjev polazi od pretpostavke da mjerodavno pravo za nasljeđivanje treba biti ono nacionalno pravo u skladu s kojim je ostavitelj posljednji put izvršio raspolaganje imovinom zbog smrti prije 17. kolovoza 2015. Stoga, s obzirom na to da su ostavitelj L. K. i njegova supruga E. K. 2. studenoga 1999. sastavili zajedničku oporuku u skladu s njemačkim pravom (pred njemačkim javnim bilježnikom), a ostavitelj je 23. lipnja 2015. podnio izjavu o lišenju nasljedstva pred češkim javnim bilježnikom u skladu s češkim pravom, češko se pravo smatra izabranim kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje u smislu članka 83. stavka 4. Uredbe br. 650/2012.

Treće prethodno pitanje:

1. **S jedne strane**, postoji tumačenje te odredbe u pravnoj teoriji, osobito u Saveznoj Republici Njemačkoj, u skladu s kojim bi njezin cilj trebalo

biti osiguravanje pravne sigurnosti, pri čemu s obzirom na taj cilj tu odredbu treba primjenjivati i u slučajevima u kojima zbog promjene prava mjerodavnog za nasljeđivanje ostavitelj nije izgubio sposobnost za izvršavanje raspolaganja imovinom, nego je došlo (samo) do promjene uvjeta njegova izvršenja. U skladu s tim tumačenjem, i u tom bi slučaju na opoziv ili promjenu raspolaganja imovinom zbog smrti trebalo i dalje primjenjivati pravo koje je bilo mjerodavno u trenutku izvršenja prvotnog raspolaganja imovinom zbog smrti (u trenutku sastavljanja zajedničke oporuke). S druge strane, sud koji upućuje zahtjev smatra da oporučnu sposobnost u skladu s člankom 26. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012 treba tumačiti na način da ona isključuje utjecaj kasnije promjene mjerodavnog prava na sposobnost određene osobe za promjenu ili opoziv izvršenog raspolaganja imovinom zbog smrti. To znači da, ako je ostavitelj imao oporučnu sposobnost, uvijek će imati sposobnost za opoziv ili promjenu takvog raspolaganja imovinom u svakom kasnijem trenutku.

2. Sud koji upućuje zahtjev prije svega ističe da se člankom 26. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012 prvotno pretpostavljao scenarij suprotan onom do kojeg je došlo u nasljeđivanju koje se razmatra u ovom predmetu. Trebala je biti riječ o situaciji u kojoj je ostavitelj koji je bio sposoban za izvršavanje raspolaganja imovinom zbog smrti u skladu s pravom mjerodavnim u trenutku izvršenja raspolaganja imovinom izgubio sposobnost za izvršavanje raspolaganja imovinom zbog promjene prava mjerodavnog za nasljeđivanje i stoga ne bi mogao opozvati niti promijeniti svoje raspolaganje imovinom. Tek bi u skladu s njemačkom pravnom teorijom (na koju se pozvao punomoćnik unučadi umrlog) cilj te odredbe moglo biti (i) osiguravanje pravne sigurnosti te bi s obzirom na taj cilj navedenu odredbu trebalo primjenjivati i na slučajeve u kojima zbog promjene prava mjerodavnog za nasljeđivanje ostavitelj nije izgubio sposobnost za izvršavanje raspolaganja imovinom, nego je došlo (samo) do promjene uvjeta njegova izvršenja. U skladu s njemačkom pravnom teorijom, i u tom bi se slučaju pravo mjerodavno u trenutku izvršenja prvotnog raspolaganja imovinom zbog smrti (odnosno u trenutku sastavljanja zajedničke oporuke bračnih drugova) trebalo i dalje primjenjivati na opoziv ili promjenu raspolaganja imovinom zbog smrti. Međutim, to stajalište nije prihvaćeno potpuno ujednačeno. Konačno, čak i M. Pfeifer smatra da, ako je određena osoba bila sposobna izvršiti raspolaganje imovinom zbog smrti u skladu s pravom mjerodavnim u trenutku izvršenja raspolaganja imovinom, ona u svakom kasnijem trenutku može promijeniti ili opozvati to raspolaganje imovinom neovisno o relevantnim odredbama prava mjerodavnog u trenutku njegove promjene ili opoziva. Ako je ostavitelj imao oporučnu sposobnost, on će uvijek imati sposobnost za promjenu ili opoziv tog raspolaganja imovinom u svakom kasnijem trenutku (M. Pfeifer, *Dědický statut*, str. 173.).

3. Prema mišljenju suda koji upućuje zahtjev, iz članka 26. stavka 2. Uredbe br. 650/2012 **ne proizlazi** da bi trebalo doći do „ustaljivanja” ograničenja ostaviteljeve sposobnosti za izvršavanje raspolaganja imovinom „do beskonačnosti” u skladu s pravom koje bi bilo mjerodavno za nasljeđivanje tog ostavitelja u slučaju njegove smrti na dan sklapanja ugovora o nasljeđivanju, i to neovisno o tome što je, u skladu s mjerodavnim pravom koje se primjenjuje na njegovo nasljeđivanje u cijelosti u trenutku njegove smrti, ostavitelj bio ovlašten za raskid (opoziv ili promjenu) ugovora o nasljeđivanju.
4. Sud koji upućuje zahtjev smatra da oporučnu sposobnost u skladu s člankom 26. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012 treba tumačiti na način da ona isključuje utjecaj kasnije promjene mjerodavnog prava na sposobnost određene osobe za promjenu ili opoziv izvršenog raspolaganja imovinom zbog smrti.

Aktivna procesna legitimacija ovlaštenog povjerenika suda koji postupa u ime Obvodnog suda pro Prahu 1 (Sud gradske četvrti Prag 1) u pogledu podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku

1. Člankom 1. stavkom 1. Zakona br. 292/2013 određuje se: U skladu s ovim zakonom sudovi razmatraju i odlučuju o pravnim pitanjima predviđenima ovim zakonom. Člankom 100. stavkom 1. Zakona br. 292/2013 određuje se: Radnje prvostupanjskog suda u postupku o nasljeđivanju u svojstvu povjerenika suda obavlja javni bilježnik kojeg je sud ovlastio za njihovo obavljanje, osim ako je odredbama u nastavku predviđeno drukčije. U članku 100. stavku 2. Zakona br. 292/2013 navedene su iznimke na koje se ne primjenjuje članak 100. stavak 1. Zakona br. 292/2013, pri čemu taj popis ne uključuje podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku Sudu Europske unije; ovlaštenu povjerenika suda stoga je ovlašten za izvršavanje te radnje. Člankom 101. stavkom 2. Zakona br. 292/2013 određuje se: Sud nakon pokretanja postupka odlučuje o povjeravanju radnje javnom bilježniku rješenjem koje se ne dostavlja.
2. Člankom 103. stavkom 4. Zakona br. 292/2013 određuje se: „**Javni bilježnik**, kandidat za javnog bilježnika, javnobilježnički vježbenik i zaposlenik javnog bilježnika s položenim stručnim ispitom u skladu s drugim odredbama zakona **u okviru postupka o nasljeđivanju prilikom obavljanja radnji povjerenika suda imaju sve ovlasti koje ima sud kao tijelo javne vlasti u izvršavanju sudbene vlasti.**”
3. Člankom 90. stavkom 1. Uredbe br. 37/1992 određuje se: U rješenju o nasljeđivanju navodi se ime i prezime povjerenika suda, adresa njegova javnobilježničkog ureda i podatak da mu je ostavinski sud u postupku o nasljeđivanju povjerio obavljanje poslova sudskog

povjerenika. U obavijesti o mogućnosti podnošenja žalbe kao mjesto podnošenja žalbe navodi se adresa sjedišta ostavinskog suda i adresa javnobilježničkog ureda sudskog povjerenika. Pisani otpravak rješenja o nasljeđivanju potpisuje sudski povjerenik, zamjenik javnog bilježnika imenovan u skladu s člankom 24. stavkom 1. Zakona br. 358/1992, partner javnog bilježnika ili kandidat za javnog bilježnika kojeg je javnobilježnička komora imenovala da zamjenjuje javnog bilježnika u obavljanju njegovih dužnosti.

[...]

RADNI DOKUMENT